

Ústřední komise Fyzikální olympiády České republiky

Úlohy okresního kola 66. ročníku FO
ve školním roce 2024/2025

Kategorie E

Za řešení úloh v okresním kole může řešitel získat celkem 40 bodů, přičemž úspěšným řešitelem se stává ten soutěžící, který bude hodnocen alespoň ve dvou úlohách nejméně 5 body a v celkovém hodnocení získá alespoň 14 bodů. Úlohy řešte v klidu, v pořadí, které vám vyhovuje; na jejich vyřešení máte celkem 4 hodiny. Řešení pište čitelně a tak, aby bylo jasné, jak jste postupovali. Nezapomeňte, že nestačí napsat výsledek, ale je důležité srozumitelně popsat, jak jste k výsledku došli.

Ve všech úlohách uvažujte tíhové zrychlení $g = 9,8 \text{ N/kg} = 9,8 \text{ m/s}^2$ a hustotu vody $\rho = 1000 \text{ kg/m}^3 = 1 \text{ g/cm}^3$.

FO66E2-1: Na tréninku

J. Thomas

Atletický ovál má délku $l = 400 \text{ m}$. Trenér pan Novák obchází ovál rychlostí $u = 1,0 \text{ m/s}$. Když ujede vzdálenost $d = 100 \text{ m}$, vyběhne z místa startu stejným směrem žák Robert rychlostí $v = 3,0 \text{ m/s}$. Když doběhne k trenérovi, otočí se a běží zpátky ke startu, kde se znova otočí, běží k trenérovi a tak se to opakuje, dokud trenér nedojde k místu startu a cíle.

- V jaké vzdálenosti od startu doběhne Robert poprvé trenéra?
- V jaké vzdálenosti od startu doběhne trenéra podruhé?
- Kolik metrů uběhne Robert od druhého setkání do chvíle, kdy trenér bude zase v místě startu a cíle?
- Nakreslete graf závislosti vzdálenosti x trenéra a Roberta od místa startu do chvíle, kdy trenér obejde celý ovál. Setká se v místě startu a cíle s Robertem?

FO66E2-2: Horolezecký čaj

Námět: L. Konrád (FO SR)

Po noci strávené ve stanu v základním táboře si horolezci chtěli uvařit čaj. Neměli s sebou už žádnou vodu, venku mrzlo a sníh před stanem měl teplotu $t_1 = -15 \text{ }^\circ\text{C}$. Na vařiči si chtěli uvařit čaj o objemu $V = 18 \text{ dl}$ a teplotě $t_2 = 95 \text{ }^\circ\text{C}$.

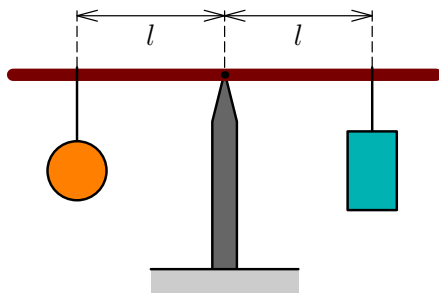
- Kolik sněhu (v kg) potřebovali na přípravu čaje?
- Jaké teplo Q_1 bylo potřeba na zahřátí venkovního sněhu na teplotu tání $t_0 = 0,0 \text{ }^\circ\text{C}$?
- Jaké teplo Q_2 bylo potřeba na roztátí sněhu při teplotě t_0 ?
- Jaké teplo Q_3 bylo potřeba na ohřátí roztátého sněhu na teplotu t_2 ?
- Jakou hmotnost m_1 lihu s výhřevností 27 MJ/kg spotřebovali na přípravu čaje?

Měrná tepelná kapacita sněhu $c_1 = 2100 \text{ J/(kg} \cdot \text{ }^\circ\text{C)}$, měrná tepelná kapacita vody $c_2 = 4200 \text{ J/(kg} \cdot \text{ }^\circ\text{C)}$, měrné skupenské teplo tání sněhu $l_t = 336 \text{ kJ/kg}$. Tepelnou kapacitu nádoby i tepelné ztráty do okolí zanedbejte.

FO66E2-3: Rovnováha na páce

J. Thomas

Na jednom rameni rovnoramenné páky visí těleso tvaru koule o hmotnosti 135 g, na druhém rameni je zavěšeno těleso tvaru kvádru, jehož hustota je $2,7 \text{ g/cm}^3$. Páka je v rovnováze. Obě tělesa jsou zavěšena ve vzdálenosti $l = 30 \text{ cm}$ od místa podepření.

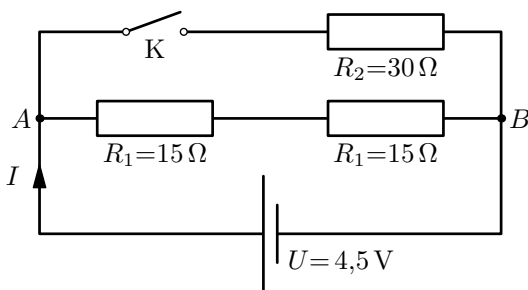
- Jaký je objem V kvádrů?
- Kvádr zcela ponoříme do vody. Jak velká vztlaková síla na něj působí? Kterým směrem a o kolik centimetrů musíme posunout zavěšení koule, aby došlo k obnovení rovnováhy?
- Kterým směrem a o kolik centimetrů bychom museli posunout zavěšení kvádrů po jeho ponoření do vody, necháme-li kouli zavěšenou v původní poloze?

FO66E2-4: Obvod se spínačem

J. Thomas

Luděk sestavil obvod podle schématu na obr. 1. Vypínač K byl na počátku rozepnut. K bodům A a B připojil plochou baterii o stálém elektromotorickém napětí $U = 4,5 \text{ V}$.

- Vypočítejte celkový odpor obvodu s rozepnutým vypínačem K a proud I , který protékal zdrojem napětí.
- Jaké celkové teplo se ve spotřebičích (tj. v celém obvodu s rozepnutým vypínačem) uvolní za dobu $t = 5,0 \text{ min}$?
- Jak se změní výsledky částí a) a b) po sepnutí vypínače K? Na základě výpočtu rozhodněte, zda se celkový odpor a proud procházející zdrojem zvětší nebo naopak zmenší.

Obr. 1: K úloze FO66E2-4

Úlohy pro kategorii E připravila komise pro výběr úloh při ÚKFO České republiky ve složení Dagmar Kaštilová, Věra Koudelková, Michaela Krížová, Miroslava Maňásková, Jindřich Pulíček a Lukáš Richterek ve spolupráci s autorem úloh Janem Thomasem.